

CONDICIONAMENT I APRENTATGE 26913

Data de revisió del programa: 23.06.08

Unitat de Psicologia Bàsica
Departament de Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació

Professors de teoria: Tomás Blasco, Xavier Borràs, Sílvia Edo, Adriana Garau, Tatiana Rovira.

Professors de pràctiques: Tomás Blasco, Adriana Garau.

Professors de docència tutoritzada: Tomás Blasco, Xavier Borràs, Sílvia Edo, Adriana Garau, Tatiana Rovira.

OBJECTIUS

A partir dels continguts de les classes teòriques, de la realització d'activitats pràctiques, i dels elements de reflexió que es proporcionen a la docència tutoritzada, l'alumne podrà:

1. Conèixer els processos bàsics de l'aprenentatge que són fonamentals per a l'adaptació dels éssers humans a les nostres circumstàncies ambientals i que en bona part són comuns a d'altres espècies animals.
2. Identificar els fenòmens d'aprenentatge que es produeixen tant en situacions experimentals de laboratori com en situacions naturals de camp, i tant en animals com en humans.

TEMARI

Bloc I: Introducció

Tema 1: Conceptes previs

Bloc II: Conducta el·licitada i aprenentatge no associatiu

Tema 2: Conducta el·licitada

Tema 3: Aprenentatge no associatiu: habituació i sensibilització

Bloc III: Aprenentatge associatiu: El condicionament clàssic

Tema 4: Els fonaments del condicionament clàssic

Tema 5: La metodologia d'estudi del condicionament clàssic

Tema 6: El condicionament clàssic inhibitori

Tema 7: Variables que afecten l'adquisició del condicionament clàssic

Tema 8: Fenòmens "especials" en el condicionament clàssic

Tema 9: Anàlisi teòrica del condicionament clàssic

Bloc IV: Aprenentatge associatiu: El condicionament instrumental

Tema 10: Els fonaments del condicionament instrumental

Tema 11: El reforçament positiu I: Procediments i variables

Tema 12: El reforçament positiu II: Programes de presentació del reforçament

Tema 13: El reforçament positiu III: Anàlisi teòrica

Tema 14: El reforçament negatiu I (fugida i evitació): Procediments i variables

Tema 15: El reforçament negatiu II (fugida i evitació): Anàlisi teòrica

Tema 16: El càstig: procediments i variables

Tema 17: El control per l'estímul en el condicionament instrumental

Estimació hores temari

El temps de dedicació no presencial estimat per als continguts de les classes de teoria és de 63 hores.

PRÀCTIQUES

Objectius de les pràctiques

1. Aprendre a desenvolupar petits estudis empírics i a dur terme activitats amb simuladors que permetin observar els fenòmens bàsics de l'aprenentatge associatiu.
2. Aprendre a fer preguntes sobre els fenòmens d'aprenentatge i a trobar explicacions, basades en l'aplicació de les lleis generals de l'aprenentatge, a determinades conductes que podem mostrar els éssers humans.

Contingut de les pràctiques

Una part de les pràctiques comporta la realització d'activitats en situacions de laboratori per a obtenir unes dades que s'analitzaran després en sessions de discussió en petits grups sota la supervisió del professor. En d'altres casos, es fan exercicis en els quals es descriuen comportaments d'animals i/o humans i s'analitza fins a quin punt aquests comportaments poden explicar-se per les lleis generals de l'aprenentatge associatiu. Finalment, un tercer tipus de pràctiques es porten a terme amb simulacions informàtiques en les quals es fa servir una rata virtual.

La realització d'informes i treballs a partir de l'activitat que s'ha dut a terme a les sessions de pràctiques és voluntària per l'alumne, i el professor corresponent especifica les característiques i terminis d'entrega d'aquests treballs als alumnes interessats. La qualificació conjunta d'aquests informes val entre 0 i 1 punt i s'afegeix a la nota que s'obtingui a l'examen, sempre i quan aquesta arribi a un mínim de 5.

El temps de dedicació no presencial estimat per als continguts de les classes de pràctiques és de 21 hores.

DOCÈNCIA TUTORITZADA

Té com a objectiu aprofundir en el coneixement i anàlisi dels fenòmens bàsics de l'aprenentatge mitjançant preguntes que s'han utilitzat en avaluacions anteriors de l'assignatura. Per dur a terme aquesta tasca es posarà a disposició dels alumnes un banc de preguntes mitjançant una plataforma virtual. Amb aquesta eina l'alumne rebrà tant de forma automàtica com de forma individualitzada per part del professor/a informació sobre les seves respostes, i podrà mantenir contacte amb el/la professor/a, el/la qual l'ajudarà i orientarà per tal que pugui conèixer quins són els continguts de la matèria que va assolint correctament.

Depenent del/la professor/a es poden proposar altres activitats, com ara lectures de textos seleccionats per a il·lustrar com els fenòmens bàsics d'aprenentatge influeixen en el comportament humà, i també es poden planificar sessions presencials.

El temps de dedicació no presencial estimat de les activitats de docència tutoritzada és de 21 hores.

AVALUACIÓ

Es duu a terme mitjançant un examen del programa teòric i pràctic desenvolupat al llarg del curs. L'examen constarà de dues parts: la primera part inclourà preguntes d'elecció múltiple; la segona part consistirà en preguntes obertes, de resposta específica i breu. Cada part representa un 50% de la nota final de l'examen. L'assignatura s'aprova obtenint una qualificació total igual o superior a 5 punts sobre 10. Si s'obté l'aprobat a l'examen, a la nota final de l'assignatura se li afegeix la qualificació obtinguda als informes de pràctiques (vegeu l'apartat PRÀCTIQUES).

ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ RECOMANADES

21205 Etologia (Facultat de Veterinària)
24920 Comportament animal (Facultat de Ciències – Biologia)

BIBLIOGRAFIA

A més de la bibliografia bàsica que es comenta a continuació.

Blasco, T., Borràs, X., Edo, S., i Garau, A. (2005) *Bases per a l'estudi del Condicionament i de l'Aprenentatge* (2a. Edició). Bellaterra, Barcelona: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

(Aquest petit llibre conté el guió dels temes de l'assignatura i un resum de les idees que cal tenir clares després d'haver estudiat cada tema. Per a cada tema s'especifica la bibliografia bàsica que és imprescindible utilitzar per seguir correctament l'assignatura, i la bibliografia complementària que permet a cada estudiant aprofundir en aquells aspectes del programa que li puguin interessar de forma particular).

Cándido, A. (2000) *Introducción a la psicología del aprendizaje asociativo*. Madrid: Biblioteca Nueva.

(Manual resumit que explica els fenòmens de l'aprenentatge a partir de la descripció i l'anàlisi de les condicions, mecanismes i continguts que els regulen. Fa més èmfasi en l'anàlisi teòrica que en la descripció dels fenòmens d'aprenentatge).

Domjan, M. (2000) *The essentials of conditioning and learning* (2ª ed). Traducció: *Bases del aprendizaje y el condicionamiento*. Jaén: Del Lunar, 2002.

(Petit manual que descriu els principals fenòmens de l'aprenentatge associatiu i fa una breu introducció als aspectes teòrics. Pot considerar-se una versió resumida del llibre que citem a continuació).

Domjan, M. (2003) *The principles of Learning and Behavior* (5ª ed.). Traducció: *Principios de Aprendizaje y Conducta*. México: International Thomson Editores.

(Manual exhaustiu que abarca tots els fenòmens d'aprenentatge i condicionament amb molts exemples i il·lustracions. Es pot considerar un text clau per a conèixer a fons els continguts de l'assignatura).

Froufe, M. (2004). *Aprendizaje asociativo. Principios y aplicaciones*. Madrid: Thomson.

(Manual de característiques similars a l'anterior, malgrat que segueix criteris diferents a l'hora d'organitzar els temes i els conceptes bàsics de l'aprenentatge).